

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Nucleus Copensteinivus Conceptuum Prædicabilium In Dominicas Festaque omnia per Annum

Coppenstein, Johann Andreas

Mogvntiæ, 1624

Feria VI. Post Dominicam I. Quadragesimæ. Est autem Ierosolymis
Probativa piscina. Ioan. 5.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51556](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-51556)

PARS

Parænesis de Misericordia Dei.

1. **D**ignum cythara Dauidica diuinæ *Misericordie* laudis argumentum *Misericordia* *dia Dei* *stia*. Psalm. 88. *Misericordias Domini in æternum per omnia opera eius.* cantabo. 1. Illa namque *opera eius.* De facili princeps est: Psalm. 32. *Misericordia Domini plena est terra:* Quin & infra terram, purgatorium: & infernus quoque, ipsumque cœlum. Nam damnatorum peccata infra condignum puniuntur: & merita iustorum supra cōdignum remunerantur.

2. Omnia debemus, ob creationem *Ei debemus omnia.* nostram: at Misericordiæ plura, ob conseruationem. Quia ista semel dedit *Esse:* ast hæc conseruat id semper. Ad hæc eius causa, vt ei optime esset, Ipse de cœlo descendit medicus nostræ paralytios. Quo magis, Psalm. 109. *Misericordiam, & iudicium cantabo tibi Domine.*

II. Maximi ducebat Tobias cap. 4. & 6. *Comparatio prima.* vnus è septem præcipuis Angeli ad demissionem, eiusq. beneficia præstita sibi ac patri: vt parem remunerationem scirent omnino nullam. At demum vbi cognouit esse Angelum, non hominē; Tob. 12. *cecidit super terram in faciem præ pauore.* Quid nos; ad quos Dei Filius demissus est; tantaque sanandis nobis præstitit?

2. Magnus amor Dei in Ezechiam *Secunda.* Regem egrum: cui mittebat Isaiam Deus nuncium & sanitatis recipendæ, & vitæ annis xv. prorogandæ. In signum, *re-* *duxit umbram per lineas decem gradibus in horologio.* 4. Regum 20. Isa. 38. Genus humanum, ægrum, imo mortuum iacebat, iamque extinguendum? Ipse, Ipse venit: id conseruat: vitamque ei prorogat in æuiternitatem beatam. In signum, *Sol* Iesus decem gradibus descendit, infra nouem choros Angelorum, infraque homines ad crucis ignominiam, ac mor-

Ggggg 2 tis.3.

qui tumen cœli non video? Hic Gen. 49. Iosephitumum in carcere: Daniele, Dan. 14. in lacu leonum: Pueri in fornace chaldaica: Dan. 2. Ionæ in ventre, Israelitæ Exo. 14. in medio mari rubro: Et tamen dicere possumus: *Bonum est nos hic esse.*

Imo purgantes animæ, quantisuis in cruciatibus sint; quia tamen in gratia; dicere queunt: *Bonum est nos hic esse.* Certe namque beatitudinis degunt.

III. Cœlites vero, videntes & habentes in Deo omnia, de eodem sibi applaudunt Bono. 1. Regina Saba, 3. Reg. 10. visa Salomonis magnificentia, exclamabat: *Beati viri tui, & beati serui tui tibi, qui stant coram te semper.* Ac vero, Pl. 87. *Beati, qui habitant in domo tua Domine.* Id est, aiunt Theologi, in Essentia Dei: In ea omnes thesauri sapientie, & scientia Dei reconditi sunt. ex ea orbis & omnia sunt progressa. *Gloria & diuitia in domo eius.*

2. Si Esther, cap. 4. cubiculum ingressa Assueri, visa regij vultus maiestate, concidit semianimis. Si Israelitæ, Exod. 10. viso manna admirati aiunt: *Quid hoc? Quid anima Deum intuens? Quanta absorbebitur admiratione? Quali immutabitur transfiguratione?*

FERIA VI. POST DOMINICAM
I. Quadragesimæ.

Est autem Ierosolymis Probatice piscina. Ioan. 5.

Miraculum! Naaman Syrus, 4. Reg. 5. iussu Elisæi in Iordane lauat, & à lepra sanatur. Maius: Paralyticum, annis 30. ad Probaticeam frustra excubum, ad solum Christi iustum per sanari.

Nos super eodem

- I. Parænesis de Misericordia Dei.
- II. De Probatice piscina.
- III. De porticibus quinque pauca.
- IV. De paralytico ipso.

ris. 3. Testis misericordiae, tanquam praedicatae satis, hic paralyticus est.

PARS II.

De probatica piscina.

Quid Probatica.

I. Stagnum in medio Solymae ouium victimis abluendis seruiebat: unde quasi ouium piscina dictum est. Circum id quinque porticus, agrorum plena, expectatum quis primus ad aquae motum Angelicum se in eam demergeret.

Significat Pœnitentiam. Figura id docent.

Figura hæc baptismi: Et luculentior pœnitentiae. Quae mouetur ab Angelo Testamenti, Malac. 3. Ipso Iesu: ad sanandos quoscunque. De ea Psalm. 50. Lauabis me, & super niuem dealbabor. 1. Hæ aquae illæ, de quibus Gen. 2. Et Spiritus Domini ferebatur super aquas. 2. Est diluuium gratiarum, Gen. 8. cui Arca Ecclesiae innatat, & pauculas orbis reliquias morti eripit.

3. Est aqua è Christilatre profluens. Ioann. 19. 4. Est mare rubrum dans siccum transitum Israelitis: Aegyptios submergens. Exod. 14. Beati qui, Psalm. 73. Conquassatus capita draconum in aquis hisee. 5. Est ea Euripus, quotidie septies fluens ac refluens, Melateste: auferens peccata septem mortalia: afferens septem S. Spiritus dona. Expertus Euripum hunc canit Psalm. 118. Septies in die laudem dixi tibi.

Fontes & aqua miranda. Pœnitentia. 1. Delet peccata, Charismata dat.

II. Hæc aqua habet vna, quicquid virtutum vllis vsquam inesse aquis legitur. 1. Augustinus, 12. ciuit. 3. in Albano esse fontem prodit; cui intinctæ faces accensæ extinguntur: extinctæ, si immerferis, accenduntur. In fonte pœnitentiæ extinguntur peccata; accenduntur virtutes; redditur vita operibus mortificatis. Nam Mortui non laudabunt te Domine, &c.

2. Charitate absumit affectus.

2. Plinius l. 2. cap. 103. ait, in Sclauonia fontem esse, qui iniecta lini, panni, &c. frustra comburat. Pœnitentia ardet charitate; frustra & reliquias concupiscen-

tiae & affectuum prauorum comburit. Cyprianus serm. de Pœn. Pœnitenti respuit auaritiam, horret luxuriam, fugat furorem, format amorem, calcat superbiam, continet linguam, componit mores, odit malitiam, excludit inuidiam.

3. Lyncestius amnis in Macedonia acriculus est: Quem quicumque parum moderato gutture traxit; Haud aliter titubat, quam si mera vina bibisset. Ita acidula pœnitentia est, Gregor. 4. Mor. cap. 22. Blandimenta culpa non secura quies foueat: sed sauiens amaritudo pœnitentiæ irrumpat. Aug. 1. de pœn. Pœnitens semper doleat: semper coram Domino erubescat: & dolorem cum vita finiat.

4. In Bœotia duo fontes sunt; alter potus, auget memoriam; adimit alter. Pœnitentia peccatorum memoriam damnificam extinguit; auget viuificam, detestatricem præteritorum. Psalm. 38. Cogitabo tibi omnes annos meos in amaritudine animæ meæ. Eadem iniuriarum præcipue delet memoriam. Exemplum esto ipse: Auctor pœnitentiæ, Luc. 24. Exeuntibus in Emaus quærit; quæ hisce diebus Ierosolymis accidissent. Adeo pœnitens, ac satisfaciens pro nobis, omnium oblitus erat.

5. Est in Sicilia fluuius, qui potus acuit ingenium: dictus ideo i. mens. Et pœnitentia intellectum dat paruulis, ad cauendum commissa, & sectanda bona omiffa.

6. In Phrygia, ait Plinius l. 3. cap. 2. fons est, qui potus lacrymas ciet: alius risum. Ita pœnitentia, est risum. Psalm. 41. Fuerunt mihi lacrymæ meæ panes die: ac nocte. Psalm. 6. Lauabo per singulas noctes lectum meum, lacrymis meis stratum meum rigabo.

7. In Aethyopia fons est rubeus, qui vel gustatus gustu priuat. Pœnitentia gustum rerum carnis, mundi, &c. detrahit. Col. 5. Quæ super caelos sunt, sapite: non quæ super terram.

8. Non

8. Non procul à Frisia fons est, qui haustus excutit dentes. Malo suo didicit Cæs. Germanici exercitus. Ita Climacus ait Gradu 19. *Vera germaneque poenitentia certum argumentum est obliuio iniuriarū. Ergo excutit dentes detractionis, blasphemiarum, &c.*

9. Sunt aquæ, in quibus ligna lapidescunt. In mare rubrum si oliuæ arboresque aliæ etiam virentes iniiciantur, continuo lapidescunt. Poenitentia animos delictis virentes indurat robore fortitudinis.

10. Rhodanus tanto ruit impetu, vt lacum Lemannum transiens suas cum huius aquis non misceat. Item in America fluuius, dictus Argenteus, ad 40. leucas per mare ruens cursum tenet, aquasque & dulcedinem natiuam; nil ab falsugine marina corruptus. Rapidior vis Poenitentia est. Facit re homines mundi mare medium; nec ab hoc tamen inficit.

Cūctis aquis aqua potentior *ego Salix*: morbis valet sanandis omnibus. At quā illa, potentior est Poenitentia aqua. Hæc Paralyticus est confanatus.

PARS III.

De porticibus quinque pauca.

I. **D**omine asperges & me hyssopo, & mundabor.

Hyssopus locis crescit lapidosis; multis apta morbis curandis. Ita & gaudet poenitentia duris; sanatque omnia. *1. Leu. 14.* Leprosus mundandus iuebatur aspergi septies hyssopo; in immolati passeris sanguine tincta. Christus est *passer solitarius in tecto*; & immolatus. In eius sanguine poenitentia hyssopo tincta asperge peccata mortalia, & mundabere à lepra. *2. Leu. 4.* Iubetur Sacerdos septena aspergine vitulini sanguinis animam mundare: tu cor hyssopina aspergione. At vero & hyssopus, & Probatice nihil

sunt ad nostram Poenitentiam collata. Quantum ad lucem vmbra.

Sed quid est: plurimos circum Probatice excubare ægros; & vnum hunc ex omnibus à Domino restitui? An, *Matt. 20.* quod *multi sunt vocati ad probaticam poenitentiam; pauci vero electi*? Quot hominum myriades erant tempore diluuii, *Gen. 7.* & tamen octo tantum animæ saluabantur? An non sexies centena millia hominum, qui armis apti gerendis erant, ex Aegypto educti; & solum ex iis duo in terram promissam introducti sunt? *Num. 11.*

Quinque porticus: an sensus quinque denotant, hospitacula ægrorum inibi commorantium? id est, actuum vanitatis varia? Quot ægri vanique actus oculorum; aurum? &c. 2. An vero designant habitus animæ quinos? Vt Artem, Prudentiam, Scientiam, Sapientiam, Intelligentiam. In porticu artis iacent ægri mechanici. Prudentia; Magistratus, Senatores, Consilarii, &c. In Scientia; Theologi, Philosophi, Concionatores, &c. In Sapientia; Religiosi. Sub porticu Intelligentia iacent cuiusque status, ætatis, conditionis homines, rationis vsu pollentes.

PARS IV.

De Paralytico ipso.

I. **G**enus humanum, quater millenis annis paralyticum, expectauit motum Passionis Dominicæ; vt sanaretur. Paralyti originali ignorantia laborabat in intellectu; malitia, in voluntate; fragilitatis in appetitibus: inutile ad quouis opus meritorium. 1. Vt arbor tacta semel fulmine, nec fructus nec folia profert: Ita anima, 2. Similis ficui maledictæ, *Luc. 10.* Ita Adam arbor prima, 3. Similis hæmorrhoidis, *Matt. 9.* quæ facultates omnes perdidit; nec tamen sa-

Genus humanum paralyticum.
1. Ob peccatum origin.
2. Ob maledictionem Dei.
3. Ob naturam exhaustam.

Gggg 3 nita-

nitatem recepit. Ita homini debilitata natura, & perdita gratia fuit, & merita nulla prouenire. 4. Vtq; Philistæi quondam, *Iud. 16.* Samsoni ademere vires, oculos, libertatem: ita peccatum despoliauit hominem, & molendinario similem fecit iumento.

O cladem! Horrendum est incidere in manus cum Dei viuentis, tum peccati occidentis. Incidit homo: paralyticus fit: is descendit, cuius vocabitur nomen magni Consilii Angelus, *II. 9.* iuxta *70.* & suum paralyticum in probatam iniicit poenitentia & Passionis suæ.

Soli Deo sanabilem. Hac vt *Septemplex ostia Nili* aquis totam irrigant quotannis Aegyptum, ac fecundant: ita Ecclesiam septemplex gratia Sacramentorum Iesus. Secundum *Pl. 45. F. lumen in petra latificat Ciuitatē Dei.*

Et quidem Homini Deo, id est Christo. Diu ante dicebatur: *No habeo hominem.* Quid igitur Patriarchæ, Prophetæ, Dauides, Angeli quoque: nihil hi potuere, nec ausi? Nec vel seipso curare quibant. Eum expecto, qui demum ostendatur, *Ecce homo.* Hic solus potens, & non est alius sanandis nobis. Sine Deo excidimus sanitate gratia: at sine Deo ad eam reuerti nequimus. *Jonas, ca. 8.* nunquam è ventre ceti redditus fuisset luci; ni miraculum accessisset Dei; Sic gratia proueniens necessaria peccatori est. Quoniam: *Deus prior dilexit nos.*

Per gratiā prouenientem. 1. Prius gallus monentis Dei cantauit *Matt. 27.* quam Petrus exeat peccato. 2. Magos stella antecedebar: *Matth. 2.* Sicque fecuti adorauerunt eum. 3. Et *Matth. 28.* Mariæ tres venerunt admonumentum: sed prius orto iam sole. 4. Docent Philosophi, cælos ab Angelis, non à seipsis moueri. *Quicquid enim mouetur, ab alio mouetur.* ait *Aristot. 7. & 8. Phys.* Ita ad poenitentia à Deo: *In ipso enim viuimus, mouemur: & sumus. Act. 17. 5.* Nec ad Iesum paralyticus venit; sed ad eum Iesus: qui dixit ei, *Surge à peccato, & ambula in gratia.*

SABBATO POST DOMINICAM
I. Quadragesimæ.

Et transfiguratus est ante eos.
Matt. 17. Luc. 9.

Vt supra Feria V.

Ioseph, *Gen. 39. & 41.* post venditione; post sollicitationem Putipharæ; post perpeffos carceres: par Regi euehitur purpuratus, curru vectus regio; pracone prodromo: & eo gloriofior nemo. Ita Iesus post perpeffa ab pharisæis plurima opprobria, hodie à Patre glorificatur.

Nos circa idem

- I. De prænio Glorie cælestis.
- II. De Transfiguratione quintuplicate.
- III. De Domini splendore solari.
- IV. De sermone in monte.

PARS I.

De prænio glorie cælestis.

I Phicrates, Dux Athen. suos accende- *Gloria cæ-*
bat in prælium re nulla, nisi spe præ- *lesti fit*
da. teste *Plutarch.* Ita Dominus, *Matth. 5.* *brantium*
Gaudete & exultate: quoniam merces vestra *pugna.*
copiosa est in cælis, quali dicat, pro hac pu-
gnate. Neque sunt condigne passionis huius
temporis ad futuram gloriamque reuelabitur
in vobis. Rom. 8.

Istius David certus erat ante, quam *Figura.*
cum Goliatho confereret, *1. Reg. 17.* *Qui*
percussit Philistæum hunc, dabit eum Rex
diuitis magnis, & filiam suam dabit ei. Quo-
que Deus promissa dedit iis, à quibus re-
gnum cælorum vim patietur, vt violenti rapiat
illud? Præterquam, quod eodem nos
inuitat natura, vocant exempla: iussa Dei
impellunt.

Quid, quod plures ex altera ea vita *Nuncii ac*
ad nos venerint, qui ea de gloria nuncia- *testes istius*
runt nobis? Vt Angeli agentes cum A- *gloria.*
brahâ, *Gen. 18.* Loth, *Gen. 19.* Iac ob *Gen. 32:*
Tobia